

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 8 (iskarna l. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 2. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petilivstien 30 vin., pogojen prostor, poslana v m. rek. 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 793.

V Ljubljani, v sredo dne 28. januarja 1914.

Leto IV.

Nova balkanska zveza.

Ministrski predsedniki Srbije, Rumunije, Grške in Črne gore so sredi februarja namenjeni v Bukarešto na sestanek. Brzjav, ki raznaša to vest, molči o namenu. Evropska diplomacija, ki je lani posebno »sijajno« pokazala svoje talente, je pa že uganila, da bi šlo lahko za ustanovitev nove balkanske zveze, in v Berlinu so baje že vznemirjeni. Skeptičnemu človeku se ne bo zdelo gotovo, če ni prišla vznemirjenost v Berlin po ovinku čez Dunaj. Kajti česa naj bi se v Berlinu pravzaprav bali od nove balkanske zveze? Vsa čast napredku zrakoplovstva, ali doslej je pač še nekoliko premalo razvito, da bi bilo misliti na vojno med združenimi balkanskimi državami in Prusijo. Strah pred tako zvezo je bil doslej naš, avstrijski privilegij, in grof Berchtold naj bi gledal, da nas ne ukanijo še za to prednost.

Berchtoldova domovina je še stara Avstrija. Metternich je bil sicer leta 1848, premagan, ali njegov duh rogovili še v četrti dimenziji, s katero ima naša diplomacija od nekdaj več stikov kakor z vidnim svetom. Če ne bi bilo tega predmarčnega duha, bi si tudi naši zunanji ministri lahko prihranili grozo, ki jih vselej spreletava, če slišijo kaj o napredku in razvoju na Balkanu. V grofu Berchtoldu pa se je ta trepet razvil še tako do virtuozičnosti. Balkanska zveza — tako uvaža in zaključuje njegova historično-diplomatična bolazen — mora biti proti komu naperjena. To je zanj naravnost aksiom; kajti čemu bi bile zveze, če ne bi bile naperjene? Razume se pa samo ob sebi, da more biti ta naperjena le proti nam, proti Avstriji, proti Berchtoldu.

V Berlinu se še tolažijo — kakor da je tudi tolažba namenjena grofu Berchtoldu! — češ od Rumunije ni pričakovati, da bi pristopila taki zvezi. To sklepanje se zdi človeku nekoliko prisiljeno. Če mislijo na Balkanu res na kakšno zvezo, je veliko bolj verjetno, da si hoče tudi Rumunija poiskati svoj prostor v njej, kajti njen položaj je v tem oziru izredno ugoden. Trozvezi je bila privsek. Mala Rumunija ne bi mogla poleg velike Avstro-Ogrske, Nemčije in Italije nikoli igrati znatne vloge; o svoji politiki bi se ji smelo le sanjati. Na Balkanu pa je dobila, ne toliko po svoji spretnosti, kolikor zaradi nerodnosti drugih, vodilno vlogo, in ni se ji čuditi, če je rajša prva kakor zadnja.

Nemara opazujejo dunajski oficijelni krogi z večjim zadoščanjem nekaj drugega. Na sestanek balkanskih ministrov ne pride gospod Radoslavov. Bolgarska šteje izza zadnje vojne za ostale balkanske države še za nasprotnico. Z njo je zveza nemogoča. Zato pa smatra grof Berchtold kralja Ferdinanda za svojega zaveznika, Bolgarsko za svojo predstražo na Balkanu. Če bi imel Ferdinand v svoji deželi prvo besedo, bi ta račun še kaj pomenil za trenotek. Z veseljem bi se gospod kralj maščeval, razširil svoje carstvo in dvignil moč svoje dinastije! Ali Koburžan mora biti zadovoljen, da sedi sploh še na prestolu in dinastijo je skrb, če ji bo še kaj časa dovoljeno bivanje na Bolgarskem. Vlada mora neprenehoma izjavljati in naglašati, da ne misli na nobeno vojno; bolj kakor vse drugo, ji je volje po glavi.

V volilni agitaciji za bolgarsko sobranje se pa govori tudi o balkanski zvezi, četudi ne o tisti, ki jo nemara snujejo na sestanek v Bukarešto pripravljani ministri. Pa tudi v drugih balkanskih deželah je razlika med mišljenjem vladajočih in med mišljenjem ljudstva. Ideja balkanske zveze je nedvomno živa po vsem Bal-

kanu. Demokratični narodi južnega podneblja koprne po svobodi in spoznavajo boljbolji, da potrebujejo za to miru doma in neodvisnosti od tujih vplivov. Zadnje vojne so zasekale vsem narodom, zmagovitim in poraženim, globoke rane. Prelita kri se težko nadomesti, za mrtve trume ne zraste čez noč nova generacija, da se popravi gospodarska škoda, je treba veliko časa in veliko dela. In predvsem je treba miru. Ali nervoznost ni minila. Na vseh koncih in krajih so še cele zaloge smodnika, iskre švigajo semintja, vsak hip lahko kje kaj eksplodira.

Vsi trezni elementi žele zato, da se odpravi snovi nevarnosti, in to bi se najtemeljiteje doseglo z zvezo narodov, v kateri bi se poravnala nasprotja in bi izginilo nezaupanje. Zveza narodov je potrebna za ta namen, ne zveza dinastij; zveza vseh narodov, ne pa zveza enih držav proti drugim.

Balkanski narodi pa tudi priznavajo, da so bili doslej vedno igrače tujih sil. Dokler učinkuje na Balkanu vpliv kapitalističnega imperijalizma velikih evropskih držav, ni misliti ne na mir, ne na svobodo, ne na gospodarski razvoj. Naveličali so se Peterburga in Dunaja, pa hočejo biti svoji. To pa je le mogoče, ako so močni in moč dosežejo le v zvezi.

Kar je zapisala socialna demokracija vseh balkanskih narodov na svoj prapor, to postaja program teh narodov: Federacija balkanskih republik. To se sicer ne vjema ne s Pašičevimi ne z Venizelosevimi, pa tudi ne z Berchtoldovimi načrti; ne Ferdinandovih, ne Karolovih simpatij ne zbuja ta zahteva. Toda edino ona je primerna interesom balkanskih narodov in zato se prejaliste izpolni kakor vsaka zgodovinska potreba.

Če bi bil grof Berchtold minister nove dobe, se mu ne bi bilo treba vznemirjati ne na Dunaju ne v Berlinu. Odpilnil bi predmarčne sanje, opustil bi vlogo evropskega žandarja in potrudil bi se za prijateljstvo balkanskih narodov, ki so in ostanejo naši sosede, če ostane Avstrija Avstrija. Namesto težkih skrbi, kako bi izigral narod proti narodu, državo proti državi, namesto teh skrbi, od katerih ga vedno glava boli, ki pa ne prinašajo nam, takorekoč Avstričcem, nič drugega kakor politične blažnje in gospodarske izgube, bi podprl stremljenje balkanskih narodov po samostojnosti. In s tem bi Avstriji izkazal največjo uslugo, ker bi jo obvaroval večnega vznemirjenja, njenemu gospodarstvu pa odprl zaklenjena vrata.

Če bi bil! ... Toda kdo pričakuje od grofa Berchtolda tako metamorfozo? Kdo pričakuje v sedanji Avstriji, v kateri morajo narodi držati jezik za zobmi, kadar se rešujejo vprašanja zunanje politike, takega kancelarja, ki bi privedel diplomacijo na pot ljudskih interesov? Balkanski narodi se bojijo za politično vlogo; še bolj je to potrebno avstrijskim narodom. Doli se glasi geslo: Svobodna zveza balkanskih narodov! Mi pa potrebujemo svobodno zvezo avstrijskih narodov, katerim ne bo treba robenega Berchtolda in ki bodo svojo notranjo in svojo zunanjo politiko urjevali po svojih potrebah. Avstrija avtonomnih narodov in demokratična balkanska zveza najdeta tudi pot do vzajemnega prijateljstva in se rešita večnega strahu pred konflikti, ki razjedata vse zdrave sile in ovira ves razvoj tam doli in pri nas. Kakor na Balkanu, tako pa je to tudi v Avstriji naloga ljudstva samega in more biti le pod njegovega smotrane demokratičnega boja.

Egejski otoki.

Evropska diplomacija si je lani pela veliko slavo. Tudi državnike, ki imajo svoj delokrog le v domačem rajonu različnih držav, je mobilizirala, da so ji kadili po parlamentih. Če pa je tudi v srečo tako zadovoljna, kakor je bila z jezikom, ji ne bo smel nihče več očitati ošabnosti. Htela je res veliko, dosegla pa je komaj malo več kakor nič, in kjer je imela kakšen uspeh, je prišel v zraku na tako tenki niti, da se vsak hip lahko odtrga. Londonska konferenca je bila cilj vseh humorističnih pušic v Evropi; mornariška demonstracija proti Črni Gori je bila farsa, ob kateri se je zabaval ves svet. Balkanci so v Bukarešto v osmih dneh več oravali kakor »evropski koncert« skoraj vse leto.

Ampak Albanija je uspeh. In ta rezultat je tako imeniten, da nekateri, ki so sodelovali pri njenem porodu, že obžalujejo, da so bili babice. Tudi Egejski otoki so zadeva Evrope. Ko se je Turčija po dolgem brezuspešnem boju vdala, je prepustila velesilam, naj odločijo, kaj se zgodi z otoki. Dolgo je Evropa prekladala to reč z osla na konja in s konja na osla, naposled je sklenila nekaj »definitivnega«, kar je čez par dni zopet prekucnila z novimi posredovalnim predlogi. In kakor v Albaniji, tako tudi v Egejskem morju nihče ni zadovoljen z ukrepi Evrope. Grška bi rada več dobila, Turčija bi rada manj dala, in pred očmi razsodnice Evrope, ki ne ve, kaj početi, si žugata Grška in Turčija z novimi vojnimi pripravami, z naku-

tega, kar so izgubili; prvi pogoj za to pa je, da ne izgube, kar še imajo.

Tako se sedaj plete konflikt okrog Egejskih otokov. Vesti o akutni vojni nevarnosti, ki prihajajo zlasti iz Pariza, so gotovo nekoliko pretirane. Za resno vojno niso sedaj pripravljeni ne Grki ne Turki in če bi res hoteli zopet zaplesati, potrebujejo na suhem in na morju precej časa, da postanejo sposobni za boj. Tudi z denarjem se ne morejo ne na eni ne na drugi strani preveč pobahati in ker je za vojno treba denarja, denarja, in še denarja, daje obojestranski prazni žep vsaj nekoliko garancije, da bo še nekaj časa mir.

Dnevne beležke.

— Za pokatoličenje Bolgarov so se pred kratkim zelo ogrevali naši klerikanci. Po vojni s Srbijo je bilo res nekaj takih vesti o katoliški propagandi na Bolgarskem in »Slovenec«, ki že davno preobrača pravoslavne na katoliško vero, je bil radosti ves iz sebe. Njegove simpatije do Bolgarov so takrat silno poskočile, kajti kdor časti rimskega papeža, je v njegovih očeh že človek boljše sorte. Zdi se, da splava »Slovenčeva« radost kmalu po vodi. Odkar je razpuščeno sobranje, imajo na Bolgarskem zopet strogo cenzuro in težko je dobiti naravnost iz dežele zanesljive vesti. Ali čez Rumunijo poročajo, da razvijajo med drugim tudi pristaši kmečke stranke živalno agitacijo v revolucionarnem zmislu in zahtevajo odstop koburške dinastije. Na čelu teh agitatorjev so pa duhovniki, trdeči, da bi Ferdinand rad pokatoličil Bolgare. Nekaj bo na teh vesteh bržčas resničnega. Ferdinandova politika je znana. Za vero mu je pač toliko kolikor mački za muziko. Ampak rad bi napravil čim višji zid med Bolgarsko in Srbijo in spravil Bolgare v čim večje nasprotje do Srbov. Ker so oboji pravoslavni in ker ne more prekrstiti Srbov, si je pa izmislil, da bi privedel Bolgare v naročje edino zveličavne katoliške cerkve. Potem bi bilo hujkanje veliko lažje. Bolgari pa menda ne marajo in »Slovenec« se je prezgodaj veselil.

— Izrazil Kemal potoje k Wiedu — to je vest, ki mora s svojim humorjem razveseliti najresnejšega človeka. Nekoliko dni ostane bivši načelnik provizorične albanske vlade v Italiji; to se spodobi, kajti tudi italijanske lire, ki jih je blagi Kemal sprejemal enako rad kakor avstrijske krone, imajo svojo vrednost. Potem pa gre v Nemčijo obiskat princa Wieda. Kakor da se ni nič zgodilo. Zaradi tiste malenkosti z Izet pašo, ki ga je hotel gospod Kemal posaditi na albanski tron namesto Wieda, se dobro vzgojen mož vendar ne bo jezil! Kupčija je kupčija, in če je bilo mogoče z Izetovim načrtom kaj zaslužiti, ne more tega sin kapitalistične dobe zameriti ubogemu albanskemu ministru, ki ne ve, kako dolgo sploh ostane minister. To mora razumeti tudi Wied, saj tudi ne gre v Albanijo, če ne dobi 75 milijonov. Ampak nekoliko dni ostane Kemal vendar prej v Italiji. To pomeni, da počaka princ Wied še nekaj časa v Potsdamu. In to ni dobro, ker pravijo, da se Albaniji zelo mudi za njenega kneza. Gospod Kemal bi moral bolj pohiteti, zakaj če se bo kaj mudil po poti, se lahko zgodi, da pač pride do princa Wieda, ne pa do albanskega kneza. Da se albanska dostojanstva menjavajo, ve pač iz lastne izkušnje.

— Nov bojevnik se je pojavil v gospodarskem stremljenju lesnih delavcev na Hrvaškem. Zveza lesnih delavcev v Zagrebu je začela izdajati z novim letom strokovni list »Drvodjelac«, ki bo izhajal štirinajstredno. Pozdravljamo novega sobojevnika najiskreneje in želimo, da bi s svojim delovanjem za osvobodjenje delavstva pridobil mnogo uspehov ne samo v svojem delokrogu, temveč vsej internacionali.

— Zanimiv poizkus so napravili berlinski mizarski podjetniki in mizarski pomočniki. Kriza, ki vlada v lesni industriji (v berlinskih mizarskih tovarnah stoji preko 6000 strožnikov praznih), je dala mojstrom kakor pomočnikom povod za skupen korak proti tem obupnim razmeram. Berlinskimi mizarjem odvzema namreč zadnja leta okoliška konkurenca vedno bolj in bolj izdelovanje navadnega pohištva. V podjetniškem strokovnem listu »Fachzeitung der Tischler« opisuje predsednik mizarske zadruge Rahardt zelo zanimiv poizkus. Mojsterska zadruha je stopila v dogovor z zastopniki delavcev, kako bi se izdelovanje navadnega pohištva v Berlinu zopet oživilo, ter se omejila na ta način brezposelnost. Uspeh tega dogovora je bil razpis načrtov za navadno pohištvo, združen z nagrado. Došlo je 150 načrtov. Z drugo je sklicala specialiste, ki bodo na podlagi odobrenih načrtov določili temu pohištvu ceno. Gre za pohištvo za dve sobi in kuhinjo, za ceno 600 mark, kot obramba konkurenci, ki pošilja na trg pohištvo za prav toliko prostora, ampak za 400, da celo za 200 mark. Načrti bodo postavno zavarovani, tovarnarji pa bodo za pridobitev teh načrtov vezani, da po teh načrtih izdelano pohištvo ne bodo smeli prodajati pod označeno ceno. Na letošnji pomladanski razstavi bodo ti izdelki že razstavljeni. Delavske zveze pa bodo v svojih krogih razvile propagando za nakup teh izdelkov. S temi izdelki hočejo delavci in mojstri dvigniti okus občinstva za solidno in moderno izdelano

Vendar pa je položaj gotovo resen. Grki odklanjajo vsako direktno pogajanje s Turčijo, mladoturki pa stoje na takem stališču, da brez pogajanja sploh ni priti do cilja. Doslej se odločitev na obeh straneh zavlači in najbrže bo ta igra še nekaj časa trajala. In dokler ne mine ta napetost, je res računati z nevarnostjo novega krvavega konflikta. Evropa ni znala še nobenega preprečiti; če bi bilo odvisno le od njene moči in volje, bi bila grško-turška vojna že gotova reč. Če jo je mogoče preprečiti, mora zmagati v Atenah in v Carigradu razum...

pohištvo in na ta način pridobiti mojstrom in sebi zaželeno delo.

— Zveza lesnih delavcev avstrijskih sklicuje o velikonočnih praznikih svoj enajsti redni zvezin zbor. Kriza, ki gospodari posebno v lesni stroki, bo dala zboru polne roke dela. Zbor bo najbrže zboroval štiri dni.

— Menjava verolpovedanja 1. 1913 v Ljubljani. V prošlem letu je v Ljubljani 16 oseb menjalo svoje veroizpovedanje. Največ ljudi je izstopilo iz rim. kat. cerkve, namreč 13; največ jih je vstopilo v evangelijsko cerkev, namreč 11. Dalje so izstopili: iz evangelijske cerkve 1, iz izraelske vere 2. Pristopili pa so: Katoliški veri 2; pravoslavni 1; brez konfesije sta ostala 2. Po narodnosti je bilo med onimi, ki so postali evangelijski, 10 oseb nemške in 1 slovenske narodnosti; med onimi ki sta ostala brez konfesije je bil 1 Nemec in 1 Slovenec (ki pa je kasneje prestopil v pravoslavje); v pravoslavje je prestopil 1 Slovenec, v rim. kat. cerkev 1 Čeh in 1 Hrvat. Po poklicu so bili med prestopivšimi po en profesor, podčastnik, gledališki kapelnik, gledališki igralec, inženir, sollicitator, železniški uradnik, trgovec, zasebnik, dalje ena otroška vrtnarica, dva trgovska uradnika, tri zasebnice in en otrok pod 7 leti.

— Izžrebani porotniki pri tukašnjem deželnem sodišču za prvo porotniško dobo 1914. Glavni porotniki: Benedičič Franjo, urar v Škofji Loki; Babnik Valentin, posestnik v St. Vidu nad Ljubljano; Dolenc Edvard, trgovec in posestnik v Kranju; Dornik Josip, posestnik v Podhomu; Dežman Ivan, trgovec v Javorniku; Fajdiga Jakob, posestnik in gostilničar v Mal. Otoku pri Postojni; Ferjančič Josip, posestnik na Slapu; De Gleria Anton, trgovec v Spodnjem Logatcu; Gabrenja Franjo, posestnik na Uncu; Grašek Ivan, trgovec in posestnik v Kamniku; Golob Franjo, trgovec in posestnik v Ljubljani; Golob Franjo, mesar in posestnik v Spodnji Šiški; Hafner Luka, trgovec in posestnik v Kropi; Hudovernik Vincencij, posestnik v Radovljici; Habjan Franjo, posestnik in trgovec v Domžalah; Jakelj Josip, posestnik in gostilničar v Mojstrani; Kozina Peter, trgovec v Ljubljani; Kaigher Josip, posestnik in trgovec v Postojni; Kunstelj Jakob, posestnik in gostilničar v Zgor. Gorjah; Lavrič Anton, posestnik in gostilničar v Planini; Mejač Ivan, posestnik in trgovec v Ljubljani; Modic Ludovik, posestnik v Bloški polici; Morič Ignacij, posestnik na Jesenicah; Petrič Ivan, trgovec in posestnik v Velikih Blokah; Rogelj Matija, posestnik v Ljubljani; Solar Franjo, posestnik in gostilničar v Kropi; Tönnies Viljem, posestnik in tovarnar v Ljubljani; Thaler Rafael, trgovec v Škofji Loki; Voje Ignacij, posestnik; Vrhovec Josip, posestnik in Vrtačnik Ivan, pek, vsi trije v Ljubljani; Vidmar Ivan, trgovec v Črnem vrhu; Zidar Josip, trgovec in posestnik v Ljubljani; Znidaršič Alojzij, gostilničar v Ilirski Bistrici; Zgur Franjo, trgovec v Podragi; Zupan Josip, posestnik in gostilničar na Dovjem. — Nadomestniki: Buh Matjež, posestnik; Jerina Jožef, posestnik; Kos Franjo, trgovec; Levstik Franjo, posestnik; Logar Jernej, krčmar in posestnik; Majcen Mihael, posestnik in gostilničar; Olup Josip, posestnik in trgovec; Stacul Anton, trgovec in Vokač Karel, trgovec, vsi v Ljubljani. — Potrotno zasedanje se prične 23. februarja.

— Desete mednarodne maškarade ne sme zamuditi noben ljubljanski sodrug in nobena sodružica. Vsak, kdor ostane v soboto zvečer za pečjo, bo le dokazal, da je velik sitnež. Kdor ne bo hotel plesati, bo imel pa druge zabave dovolj in bo lahko ugibal, kdo od njegovih znancev in znank se skriva za masko, katerih bo ta večer v »Narodnem domu« vse polno.

— Mraz, ki kritička že nekaj dni, bo po zatrdilu odličnih meteorologov kmalu pojenjal. Z gorskih meteoroloških postaj že naznanjajo milejše vreme.

— Deklico sta odpeljala. Pred kratkim je odpeljal 23letni železostrougar Edvard Manziul iz Ljubljane 15letno deklico Ivano Atzelsbergerjevo s pomočjo svojega prijatelja. Starši so vsled tega prijavili zadevo sodišču, ki sedaj zasleduje odvedenko in oba zapeljivca.

— Umrli so v Ljubljani: Ignacij Repše, oficijant v deželni bolnici, star 69 let. — Nežika Stavit, akviziterjeva žena, 58 let.

— Konji so se splašili predsočnimj Moretovemu hlapcu na Sv. Petra cesti. Konji so dirjali v Zvezdo, kjer so podrla na tla čevlarskega vajenca Ivana Osela, ki je obležal nezavesten. Poklicali so rešilni voz, ki je vajenca, ker je med tem prišel k zavesti, odnehal domov. Vajenec je zadobil le lahke telesne poškodbe.

— Mlad goljuf. Pred tukajšnjim deželnim sodiščem je bil obsojen 17letni pekovski vajenec France Prejač, ker je ogoljufal svojega gospodarja, Franceta Zernca, za 60 K. Dalje je pretil z nožem tudi svojemu tovarišu, ki mu je pa ušel. Obsojen je bil na osem mesecev ječe.

— Hranilnica in posojilnica v Šiški pride pred sodišče. Nek posestnik v Spodnji Šiški je vže meseca avgusta l. l. vrnil proti vključbi mu dano posojilo, a vsled malomarnega uradovanja nikakor ne more dobiti pobornice, ki naj mu omogoči izbris vključbe.

— Za vsakogar dovolj prijetne zabave in smeja! V nedeljo, dne 1. februarja bo v salonu gostilne pri »Kankertu« v Spodnji Šiški predpustna veselica. Posebnost veselice: Glasbeni komik pl. Sladovič, ki bo nastopil s svojimi instrumenti in v komičnih prizorih. Sodeluje šišenski goslarški septet. Petje pevskega zbora »Svobode« iz Ljubljane. Saljiva pošta. Papirni metel in drugo. Po končanem sporedu ples. Začetek ob 6. zvečer. Vstopnina: v predprodaji 40 vin, pri blagajni 50 vin. Vstopnice se prodajajo vrodajni konsumnega društva v Spodnji Šiški. Salon bo predpustno primerno in lepo dekoriran. K obilni udeležbi vabi šišenska podružnica »Svobode« in podružnica železničarske strokovne organizacije v Sp. Šiški.

— Ustanovni občni zbor podružnice »Svobode« v Trzinu. V nedeljo smo imeli pri nas ustanovni občni zbor naše podružnice »Svobode«. Udeležba je bila prav dobra. Centralo je zastopal sodrug Zore iz Ljubljane, ki je razložil pomen in namen te izobraževalne organizacije. V odbor so bili izvoljeni: Hafner kot predsednik, njegov namestnik Snol, blagajnik Bedna, namestnik Bukovnik, zapisnikar Fekonja, namestniki Kogoj, Rant in Stegnar. V nadzorstvo Jazbec in Stegnar Andrej. K drugi točki se je oglašil k besedi tudi sodrug Ivan Sajovic, ki je istotako poudarjal potrebo izobraževalne organizacije in bodril navzoče k vztrajnemu delu.

— Občni zbor predilničarjev v Trzinu se je vršil v nedeljo dne 25. t. m. v gostilni pri Kavčiču. Na shodu je poročal sodrug Zore iz Ljubljane, ki se je v svojem govoru pečal z razmerami tržiških predilničarjev. Sklenilo se je razviti živahno agitacijo za pridobivanje novih članov med predilničarji. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Predsednik Jazbec, njega namestnik Čadež; blagajnik Fekonja, namestnik Roškar; zapisnikar Franc Jožef, namestnik Podrekar; v nadzorstvo pa: Tavčar in Strupel. Podružnica je nadalje sklenila prirediti redne sestanke, na katerih naj se razpravljajo delavska vprašanja.

— Mesečni shod čevljarjev v Trzinu se je vršil v nedeljo pri Kavčiču. Na shodu, katerega je otvoril sodrug Brezar, ki je omenjal mizerijo tržiških čevljarjev, je poročal sodrug Ivan Sajovic iz Ljubljane, ki je v jednatih besedah razložil navzočim, da je te mizerije pravzaprav delavstvo samo krivo. V Trzinu imajo čevljarški predelavci po 16 do 19 kron na teden, kar je seveda samo v Trzinu mogoče, kjer se čevljarški pomočniki tako malo zavedajo svojega žalostnega položaja. Pozival je navzoče, da naj pričnejo z živahno agitacijo za strokovno organizacijo, ki edina more pomagati čevljarjem iz tega žalostnega položaja. K tej točki je poročal tudi sodrug Zore, ki je istotako bodril navzoče k vztrajnemu delu, da se pridobi to, kar bi se že davno moralo. Shod je podal kaj žalostno sliko o tržiških razmerah, upamo, da bodo sodruzi napeli vse sile, da se tem razmeram napravi kmalu temeljit konec.

— »Rožnati čevljiček«, krasna veseliga v dveh dejanjih, je dosegla včeraj najlepši uspeh. Polna razposajenega humorja zbujala bučo smeh. — Pretresljiva je drama »Medicinska uganka«, kriminalna afeta v treh dejanjih. Obredve sliki sta mojestersko inscenirani in imata veliko privlačnost. »Medicinska uganka« se igra samo pri večernih, »Rožnati čevljiček« pa pri vseh predstavah.

Umetnost in književnost.

— Hrvaška opereta. Oskar Nedbal je resen glasbenik in zato je bilo pričakovati, da njegova opereta »Poljska kri«, ki je doživela na Dunaju že mahlen julij, ne pokvari dobrega glasu, ki si ga je pridobil kot dirigent in kot skladatelj raznih drugih kompozicij. In res se nam zdi, da

Za resnico.

Roman.
Spisal Jožef Laichter.
(Dalle.)

Hanuš — pravzaprav je bil to že vseučiliški docent Hanuš — je v tem dospel k estradi, kjer je zapazil gospo Hrubovo. Prišel je na ples zaradi Otilke, katere roke si je želel. Na Otilko je mislil že leta, da, že od tistega davnega trenotka, ko je po svojem prihodu na Dunaj v Roklyko zapredel z njo razgovor na vrtu. Seveda takrat je bila to le bolj nezvestna toplota, kateri ga je v duši pregrela pri veseljem vprašanju Otilke, češ, ali se ne mara vleči v mrežnico-gugalnico, in pri njenem pripovedovanju o Ivanu in punčikah. Toda že takrat je bila v tem i tista nepristijna premoč, katero je Otilka znala kazati nad moškimi. In ta premoč ga je zlasti pozneje vabila in dražila in proti nji je bil kljub svojemu trdnemu značaju pogosto popolnoma brez orožja. Seveda tudi ni bila samo ljubezen, to, kar ga je vezalo na Otilko. V Otilki je videl i bogato nevesto, dobro partijo, in končno je zlasti to vplivalo, da je začel resno misliti na njeno roko.

Leta stradanja je imel za seboj in minilo je ubadnje v Berlinu in Parizu, kjer mu je državni stipendij omogočil študije; preстал je leta nemirnega in vztrajnega dela, preden je dosegel docenturo, a zato se mu je v perspektivi kazala sedaj ne vsakdanja prihodnost. Ako se

je ta reč precej boljša od velike množine pretežno dunajskih operet, ki so šle zadnja leta preko odrov. Vsebinske je prebavljiva in se razum enega momenta v zadnjem dejanju drži zabavne šale, ki je opereti vsekakor bolj primerna kakor nekateri »resni«, celo »socialni« pojzkusi zadnjih let. Zlasti proza je prepletena z doviti, ki osvežujejo dialog in niso preveč iz trte izviti. Nedbalova glasba je tekstu primerna, sveža, živa, gladko tekoča in se odlikuje z molstrsko instrumentacijo. Kakor se spodobi za polsko opereto, jo odvarja krepka mazurka. Vse delo obiluje s plesnimi komadi, med katerimi prevladujejo poljski, mazurka in krakovjak; vpleten je tudi čeden valček, ki ma prikupno melodijo, pa se izogiba tiste osladne sentimentalnosti, s katero so nekateri komponisti ta žanr že skoraj diskreditirali. Prav humoristično učinkuje parodističen »Ländler« v drugem aktu. Uprižitvev je bila zelo zadovoljiva. Glasovi so za opereto splošno dobri. Igra je tekla gladko, se izogibala nepotrebnega pavziranja in pretirane, tendenčne akcentuiranja, pevci so se podredili potrebam ansambla in tako je bila vsa stvar zelo naravna in zaokrožena. Solisti imajo veliko pristnega, zdravega humorja, vsak je znal svoji vlogi podati karakteristične barve in črte, pa držati karikiranje v potrebnih mejah. Gospa Polakova je bila kot kmečko dekle po sili prav v svojem elementu. Krepi nastopi »gospodinje« so se ji imenito podalali, glasovno pa je bila izvrstno disponirana. Prav dobro figuro je napravila gđna. Zličarjeva kot plesalka Vanda in je imela gđno. Haimanovo za resolutno mater. Gospod Grund je bil kot pan Zarembo v igri in govoru poln prekioevaiočega humorja, gosp. Strmac eleganten Baranski in gosp. Binički zelo zabaven Popiel. Dobro karakterizirane so bile tudi manjše vloge, ter je omeniti zlasti kvartet Bolničič-Olerski-Smid-Plemenčič. Zborom ni prigovarjati. Orkester je imel pod vodstvom gospoda Sachsa dober tempo. Občinstvo je bilo zelo animirano, in duet ge. Polakove in gospoda Biničkega v drugem dejanju se je moral ponavljati.

Stajersko.

— Parna žaga je pogorela. Iz Maribora poročajo: V nedeljo ob pol eni ponoči je pričela goreti parna žaga stavbnega podjetnika Ivana Speesa v Mariboru. Ogenj je uničil vse poslopje, strojnico, delavnico z mnogimi stroji in mnogo lesa. Prvi so prihitali na pogorišče voljaki, za njimi še požarna bramba. Ogašenje je bilo zelo otežkočeno, ker so primrznile cevi. Po večurnem delu so zadušili ogenj. Škoda znaša nad 20.000 K. Kako je nastal ogenj, še ni dognano; pač pa so opazili, da je pričelo goriti na dveh straneh hkratu.

— Smrtna neizgoda pri sankanju. Iz Ljubne poročajo: V nedeljo popoldne se je sankala Sletna deklica v St. Mihelu nad Ljubnom. Pri sankanju pa je padlo dekletce tako nesrečno, da je padlo v vodo, ki teče pod potjo. Doselej še niso dobili trupla.

— Posledice pilančevanja. Konjedirski hlapec Jernej Kristan iz Cest pri Rogatcu je poplaval 18. t. m. Domu se je vračal precej trd. Na strmem bregu, že prav blizu doma, mu je spodrsnilo in padel je v dva metra globoki cestni jarek. Čez štiri dni so ga našli orožniki mrtvega. Zmrznil je.

Goriško.

— Nabrežina. Nabrežinska »Vzajemnost« prfedi v nedeljo 1. februarja plesni venček v kolodvorski restavraciji 1. razreda. Vabimo vse sodruge in sodružice iz Nabrežine in okolice na našo prvo predpustno prireditev. Vabila smo že razposlali. Če kdo pomotoma ni dobil vabila, naj nam to blagohotno oprosti, dobrodošel je kljub temu. Vabimo tudi sodruge iz Trsta, Tržiča, Gorice in Opčine, da prihte na našo zabavo. Vlaki imajo prav ugodno zvezo. Začetek točno ob 9. zvečer. Vstopnina za gospode z eno damo 2 kroni, vsaka nadaljna dama 50 vin. Igra godba na lok. Preplačila se hvaležno sprejemajo. — Odbor.

— Okrajna politična organizacija v Nabrežini ima nocoj ob 7. zvečer v društvenih prostorih kamnarske organizacije redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: Poročila a) predsednika, b) blagajnika, c) tajnika; volitev re-

je sedaj poganjat za roko Otilke, je vedel in bil prepričan, da sam ponuja več nego sprejme. Gospa Hrubova ga je sprejela z neko konvencionalno ljubeznivostjo. Na eni strani je videla v njem dokaj ugodnega ženina, a na drugi ni mogla pozabiti tistega Hanuša, ki ga je pred leti spoznala kot revnega dijaka, katerega so o počitnicah jedili. Nji je bolj ugajal doktor Mareš, zlasti pa sin nadsvetnika Kolidskega, kateri je bil tudi že doktor in se mu je obetala uradniška karijera. Na Hanuša je zrla razdraženo in z visokega, ker je dosegel tak položaj in da je imel pravico potezati se za Otilko. Nobene priložnosti ni izgorela, da ne bi bila izpuščala neprijaznih opazk, toda podpore ni našla ne pri Otilki ne pri stavitelju, kar jo je še bolj dražilo.

Hanuš je sedaj stal tesno pri njenem stolu, držeč klak na hrbtu. Bil je vljuđen, a čutil je neki milostivi hlad, dasi sicer obraz gospe Hrube ni mogel skrivati nekega ponosa nad njegovim prihodom, kateri ponos pa si je razlagal za ponos matere nad hčerjo, za katero derejo čez drn in strn snubači. Oziral se je; bil je malo bled.

V tem se je prikazal na njegovi strani Ivan. Začela sta govoriti, toda Hanuš je bil nemiren. Oziral se je po plesalcih. Iskal je Otilke. Kar se je naenkrat, kakor bi bila vzrastla iz zemlje, pojavila pred njim iz mase plesočih dvojic.

Oprostila se je Mareševe roke in malo meže, pri tem pa napeto, tako rekoč hrpenoče vanj zroč brez besede podala Hanušu vitko

vizorjev in poročila nadzorstva; volitev političnega odbora; slučajnosti. Nihče naj ne manjka! — Odbor.

Trst.

— Prikazni. V zadnjem dopisu »Zarje« s Koroškega se je spomnila Koroška svojega begunca Ekarja. Skrivati se mora tu notri trda grča, ki jo Korošci s čitanjem »Edinosti« neopaženo prebavljajo, dasi je bil list »najpriljubljenejši« in da jim Lo sedaj ta grča ovirala uživanje lista, ni dvoma. S tem pa Primorci spoznavamo, kakšno uredniško »moč« je pobrala »Edinost« za efektivnega glasnika svojega programa in Korošci naj le povedo, v koliki meri jih je obremenjeval s svojim »delovanjem« kajti prihajamo do zaključka, da je Ekar svetovna prikazen svoje vrste. Ne gre tu le za njegovo častitljivo osebo, ampak je v interesu javnosti, da jo obvarujemo pred tem »značajem«, da ji ne bo več mašil oči in da bomo vedeli, česa je še zmožen. Do tu o prikaznih. Danes pa nas je prišla dobra volja, pa replicirajmo na notico v »Edinosti« od pretekle sobote »Kdo laže?« Recimo naravnost — »Edinost«! In celo dvakratno neresnico je izrekla, češ, da »Zarja« laže, ko je omenila, da so stavci »Edinosti« sodniško zahtevali za en teden 60 K, ne pa 70 K. Komur je do resnice, naj vzame v roko »Zarjo« št. 773, od sobote 3. januarja, II. stran, III. kolona od 55. do 59. vrste, kjer doslovno piše: »Rečemo le to, da so stavci na sodnji zahtevali 60 in ne 70 kron — kakor »Edinost« očitno laže — za en teden in da so zahtevali 70 kron za sedem dni!! ne pa za navadni teden (šest dni!)« Gospodje, ki se vsak dan temeljito učite »Zarjo« na pamet, bi si bil pač to lahko zapomnili, kakor tudi stavek »vse, kar je »Zarja« napisala je res...« in pri tem ostajamo.

— Vedno ista pesem! »Edinosti« ne dajajo miru tiste krone, ki jih bo izdala, ko bo podpisala novi tarif. To je pa tudi zanje vse. Zanima se za »mnoge kraje«, o katerih misli, da so v Deveti deželi, da se povisuje kar po 7 in celo 9 kron. Prepričani smo, da »Edinost« še danes ne ve, kaj tiskarji zahtevajo. Ni vedela nikoli nič, danes pa še manj. Ni vedela, koliko so stavci zahtevali na sodnji za en teden, ni vedela, zakaj je izprla ljudi in danes ne ve, čemu ne podpisuje tarifa. Moda je taka in se ne podpisuje. Spazal in Ekar sta ukazala in se ne sprejme. »Edinost« premlevala sedaj v svojem listu lepak, ki ga je že pred petimi tedni izdalo društvo primorskih lastnikov tiskarn, recte Spazal in ga odstavkoma prevajala. Do sedaj ga je prevedla do polovice in čitatelji »Edinosti«, povemo vam, da najhujšega ni povedala, tega namreč, da hočejo tiskarji uničiti tiskarsko obrt. To vam bo šele povedala; le počakajte! Ko bi »Edinost« tako intransigentno ne sledila Spazalovim »befelom«, bi ji morda bilo vredno še enkrat zatrobiti, zakaj je ona poslala ljudi na cesto, pa dokazuj, kar hočeš — Ekar je rekel in konec! Saj vemo, da bo »Edinost« za maščevanje parala in skubila naš list v načelni politiki, oh, da! Vedeli smo to prvi dan; druge luknje nima. Prišla bo, pa ne več tako rovtarsko, ker se ve, da... Ekar ne more staviti in pisati, in ker politika nima paragrafov, tarifa in številke bo prijemala »Zarjo« globoko, globoko... v peti. No pustimo to! Šest vas je, ki krumirite: Ekar, Meljavec, Brozovič, Pirman, Železnik in Černič; to ste vsi! Hic Rhodus! Šest vas je, ki ste postavljeni v javno sramoto, ker vi molče podžigate gospodo k sovražni vztrajnosti. V tem leži vaše krumirstvo! Bodi frater, bodi težak! Izprtemu tiskarju kračeš kruh od ust, družinskemu očetu tudi njegovim otrokom, pa konec! Krumirji ste, neznačajni in sram vas bodi! — Da ne bo nepotrebnih povpraševanj, javljamo, da objavlja »Risglio« izključitev članov-krumirjev v Trstu; Spangaro in — Ivan Meljavec, vodjo tiskarne »Edinosti«. Čast komur čast! Rečemo pa lahko, da se »Edinost« z eno besedo dvakrat zlaže. Tako se je ponesrečila njena — »obramba« o kateri naj konstatiramo: Mezdni razredi se zanaprej po novem tarifu ne skričijo popolnoma nič: 6 jih je bilo in ti ostanejo. »Edinost« pravi, da se skričijo na 4 (!) O avtomatičnem zvišanju 3 kron tudi krivo tolmači. Glede »cene za tisoč črk« je le to res, da se ta povisja za 18%; ne za 25, kakor laže »Edinost«-ker je znašala dosedaj cena teh 1000 črk 50 v, dočim bo znašala sedaj (z zvišanim mezdnim razredom!) 59 v za tisoč črk. Ne vemo, kje je videla podvojeno

roko. Hkratu pa se je z druge strani že klanjal Mikyška, držeč derby pod upognjeno roko. Toda njegov pogled se ni upiral na atlasov podšiv klobuka, ampak zamaknjeno in smehljaje gledal v Otilkin obraz.

»Da, resnično,« je dejala Otilka, »oddani smo.«

In se je ozrla na Hanuša s pomenljivim smehljajem, v katerem pa je Hanuš spoznal i nekaj škodoželjnosti, ter se pomešala z Mikyško v kolo.

V Hanušu je zavrela kri. V Otilčinem smehljaju se je čitalo po njegovih mislih: »Vzlic temu, da si ubogal in prišel na ples« — prišel je na Zofin na vaflo Otilke — »moraš biti potrpežljiv, kakor doslej.«

Odstopil je in se hotel izgubiti v struji gledajočih plesalcev. A vendar je gledal za Otilko in se hipoma zopet vrnil pod estrado. Tudi Otilka z Mikyško se je takoj vrnila. In ko je godba utihnila, je šla promenirat s Hanušem.

XXXII.

Hanuš je dal duška svoji slabi volji. Otilka ga je od strani pogledala. Ni se zasmejala; resno je dejala:

»Ali čutite tako blaženost nad tem, da sva skupaj, da ste pri meni?« A precej je dostavila ljubeznivejšo: »Ne kregajte in ne jezite se! Veseli me, da ste prišli. Imate torej zasluženo. Samo če ste to storili iz ljubezni?«

Zapredla sta razgovor o vsakdanjih stvarih. Toda Hanuš je bil nestrpen. In naenkrat je dejal razvneto:

doklade; najbrže tistih odstavkov gospodje ni so prav razumljivi. »O zahtevanem skrčenju mere dela« je bosa, seveda za četr ure na dan se delo skrči; to so baje »zadelia!! Delovni čas je druga točka, ki jo stavci zahtevajo poleg povšivanja in ta se omeji za četr ure; pač pa je celotni delovni čas za stavne stroje 8 ur in pol, ne pa 7 in tri četr, kakor piše »Edinost«. Dopusti niso nič posebno novega, ker so jih stavci že najmanj 5 let dobivali od tiskarne, torej le ne velikih oči! In posredovalnica! Ta, ta! Tu se ustavimo: kajti, kdor je prijatelj delavstva, ta bo na strani tega, kdor ni, je pa pajdaš gospodarjev: Aut-aut! iM bi »Edinosti« priporočili, naj se ne spušta nikoli več v kakršnekoli »dokaze«, ker vsakikrat ustrelje kozla. Je prešibka — zastoj!! — Kar se tiče še delavskih zahtev pri sodnji, moramo izjaviti, da ostanejo še vedno pri naših starih trditvah, ki so čitateljem »Zarje« prav dobro znane. Povemo pa izčrpanim možganom gospodov pri »Edinosti«, da je od 13. do 20. vedno bilo in bo — sedem dni in ne šest.

— Letalec Pegoud v Trstu. Francoski aviatik Pegoud, znan po svojih drznih poletih, pride 1. in 2. februarja v Trst. Poletel bo s polja na Zavlah, kjer pripravljajo že vse za polet. Velik prostor bodo ogradili in postavili tribune za gledalce.

Strokovna internacionala.

Armada strokovno organiziranega delavstva narašča od leta do leta, in vedno manjše postajajo vrste onega delavstva, ki se strašilo žrtve, ki jih zahteva strokovna organizacija, vedno več je pa onih, ki spoznavajo prednosti združevanja. »Organizacije so na vsak način povisale socialno in politično vrednost posameznika«, tako je označil delo organizacij bivši avstrijski justični minister Klein v svoji znameniti knjigi o organizacijah. Organizacije ne prinašajo delavstvu le materielne koristi kakor povisane mezde, skrajšani delovni čas, različne podpore itd., temveč ga dvigajo tudi kulturno, ker ga izobražujejo in ker mu vsled boljših gmotnih razmer odpirajo vrata do užtkov, o katerih mislijo nekateri delavci vedno še, da so le za takozvane boljše ljudi.

Številke so suhoparne, ali zgovorne so. In številke, ki nam kažejo vojsko strokovno organiziranega delavstva, so glasen opomin kapitalizmu, da mu vstaja v organiziranem delavstvu enakovredna sila, pa so tudi glasen opomin delavstvu, da vztraja v organizacijah in jih izpopolnjuje. Zadnja številka uradnega lista francoskega ministrstva za delo prinaša prav obsežno statistiko o gibanju strokovnih organizacij. Bavi se s številom članov, z dohodki in izdatki strokovnih organizacij in z njihovim premoženjem. Statistika končuje z 1. 1912 in po njej posnemamo, da je bilo koncem leta 1912, v mednarodnih strokovnih organizacijah okroglo 14 milijonov delavcev. Na posamezne dežele pride naslednje število organiziranih leta 1912:

Belgija	214.166
Nemčija	3.256.819
Finska	20.989
Francoska	1.498.920
Danska	128.224
Anglija	3.010.346
Italija	860.502
Nizozemska	189.030
Norveška	60.829
Hrvaška	8.504
Avstrija	428.363
Ogrsko	111.966
Švedija	87.024
Švica	86.313
Zedinjene države in Kanada	2.526.112
Avstralija	433.224

Leta 1911. je bilo po teh deželah 11 in tricetrine milijonov organiziranih delavcev, čez leto že okroglo 14 milijonov. Vsekakor prav lep napredek! O premoženju organizacij poroča statistika francoskega ministrstva sledeče: Nemčija 111 milijonov frankov, Belgija blizu treh milijonov, Avstrija 15.800.000, Anglija 139 milijonov, Ogrska nad tri milijone, Švedija nad dva milijona, Norveška blizu dveh milijonov itd. Torej so organizacije delavcev prav dobro fundirane. Kdor prav razume vse te številke, bo vedel koliko naprnega dela je bilo treba, da se

»Povejte, ali ste šli z resničnim zanimanjem na ta ples? A jaz — Kaj imam jaz tu opraviti? Plesni red imate poln, ali ni to pravzaprav smešno, priti sem vas gledat, kako boste plesali? Če pomislim, da jaz — baš jaz nikdar nisem hubil nejasnosti, ne razumem niti sam. Sam sebi se zdim kakor parni stroj, ki je že predolgo na poti in ki nikakor ne more do cilja. Sami premislite! Kaj mi morate še vedno varati samo sebe? Ali bi morali biti že davno žena bogve katerega drugega moža, ako ne bi bili vedeli, da ste lahko ravno moja žena?«

»In če vendar ne postanem vaša žena?« je dejala Otilka pol v šali, pol resno.

»Vi tedaj hočete,« je nadaljeval Hanuš, »da bi se poljal za vami kakor kak šolarček za kratkočasnim metuljem? Doslej sem to delal — resnično, toda — vi si menda predstavljate, da je v vsakem možu najmanj pol Fausta. Delate se mirno in hladno, radi bi razburjali tega Fausta, izkušali ga, in želite, naj bi se podil za Marletico. Malo se vam je to posrečilo, pa dobljeno še ni. Popolnoma dobro čutim, da sem še svoj, da nisem nikogar drugega — in vaši tudi ne! Če pa vas hočem za ženo, hočem enkrat že naravnost in odločno in hočem, da bi bili samo moja!«

»Vi ste res grozni!« je vzkliknila Otilka.

»Grozen ne, ampak toliko samozavest imam, da mi je zopno igrati vedno tako ubogo vlogo. Danes še bolj, nego drugikrat!«

(Dalle.)

je zvrstila velikanska armada in vedel bo tudi, da je taka armada, ki je zgrajena na solidarnosti, na medsebojni pomoči, nepremagljiva. Se se dá povečati ta armada, ni še dosegla viška, ni še obšla vseh delavcev. Zato pa bodi dolžnost vsakega izmed nas: Izgraditi te bojne čete.

Zadnje vesti.

OBSTRUKCIJA PRORAČUNA SE NADALJUJE V ZBORNICI.

Pogajanja.

Dunaj, 27. Ob 3. popoldne so se voditelji strank večine sešli z voditelji obstrukcionistov. Na vprašanje, če mislijo še zdaj nadaljevati obstrukcijo proti proračunskemu provizoriju niso češki agrarci odgovarjali, češ da se morajo še pomeniti s svojimi pristaši. Stanek je delal, da bi se položaj olajšal, če bi se sklenil proračunski provizorij le za štiri mesece, ne pa za šest. Ob 4. je imel proračunski odsek sejo, zato se je pogajanje prekinilo.

Posvetovanje obstrukcionistov.

Dunaj, 28. Medtem ko se je trajala »seja« proračunskega odseka, so se zbrali češki radikali in agrarci na posvetovanje. Po daljšem razmotrivanju so sklenili, da ustavijo obstrukcijo v odseku, ker so tukaj izčrpali že vsa obstrukcijska sredstva in je bil le še Prošek na redu kot govornik. Prenesejo pa obstrukcijo v zbornico.

Proračunski odsek.

Dunaj, 28. Včerajšnja seja proračunskega odseka se je pričela ob 4. popoldne in je trajala do 8. zvečer. Otvoril jo je predsednik German, ki je dal besedo češkemu agrarcu Prošku, da nadaljuje svoj zadnji prekinjeni govor. Prošek je nadaljeval izjavo:

»V imenu češke opozicije izjavljam kot njen zadnji govornik, da vztrajamo na svojem sklepu, da ne dovolimo tej vladi proračunskega provizorija. Svoje stališče smo utemeljili pred začetkom svojega boja s kršitvijo ustave, ki jo je zagrešila ta vlada in z drugimi kršitvami zakonov. Kljub temu ni storila ta vlada ničesar, da bi odpravila vzroke našega postopanja. Le stranke večine so se nam približale z nekaterimi lojalnimi predlogi, ki pa niso primerni za izpremembo našega ravnanja. Z ozirom na te okoliščine izjavljam: Naša bojna sredstva so vsled proti poslovniki sklenjene edine debate in s tem, da ne pridejo naši govorniki vsled predčasnega zaključka debate več do besede, izčrpana. Zato prenašamo svoj boj v zbornico, kjer ga še postrimo.

Posl. dr. Diamand (polj. soc.) predlaga sledeči dodatek k § 1: Vlada se pooblašča, da porabi za nakup in razdelitev žitnih semen in krme med male poljedelske obrate v galisijskih krajih, ki so prizadeti po ujmah, 20 milijonov za aprovizacijo kmečkega prebivalstva, kateremu preti lakota, 10 milijonov za aprovizacijo mestnega prebivalstva pa 10 milijonov.

Choc predlaga, da se črta dispozicijski fond.

Debata, v katero so posegli govorniki raznih strank, je trajala do 8. zvečer in se je potem prekinila.

Prihodnja seja danes ob 10. dopoldne.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Dunaj, 28. Kakor je znano, so češki obstrukcionisti sklenili, da prelože obstrukcijo iz proračunskega odseka v zbornico. Prošek je izjavil, da jo tam še poostre. Ker skoraj ni misliti, da bi se dali še na kakšen način odvrniti od tega sklepa, je parlamentarni položaj brezupen. Proračunski odsek sicer na današnji seji reši proračunski provizorij. V zbornici pa bi se moral rešiti najpozneje do nedelje, ker se prične drugi teden že zasedanje deželnih zborov. V ponedeljek hoče zborovati gosposka zbornica. Da bi se do nedelje premagala obstrukcija in rešil provizorij, ni misliti. Stranke večine so brez glave. Neprenehoma se posvetujejo, ne pridejo pa do nobenega sklepa in nihče ne ve, kaj se zgodi.

120 predlogov.

Dunaj, 28. Za debato v proračunskem odseku je prijavljenih še osem govornikov. K proračunskemu provizoriju je vložil stoindvajset predlogov in resolucij.

ČEŠKO-NEMŠKA POGAJANJA.

Socialni demokratje.

Praga, 27. »Narodni Listy« poročajo: Ministrski predsednik grof Stürgkh je dal načrte za češko-nemško pravna pogajanja po namestniku knezu Thunu dostaviti tudi predstojništvom češke in nemške socialno demokratične stranke.

POLJKO-RUSINSKO POGAJANJE.

Lvov, 28. Včeraj so imela načelnstva poljskih in rusinskih deželnozborskih klubov skupno sejo, na kateri je dr. Kosta Levickij izjavil, da hočejo Rusini pokazati svojo dobro voljo in so zato pripravljeni sprejeti posredovalne predloge metropolitov grofa Septickega, toda s pridržkom, da jih sprejmejo poljske stranke brez debate in izpremembe. Tega pa niso hoteli Poljaki, ker so zlasti avtonomisti in centrum ugovarjali, da bi se spočila volilna reforma z vseučiliškim vprašanjem. Posvetovanje se je nato prekinilo in Poljaki so se zbrali na posebno sejo. Ob 9. zvečer so se zopet Poljaki in Rusini sešli na skupno sejo, ki je trajala pozno v noč. Znano še ni, če so kaj sklenili.

BOSANSKI SABOR.

Sarajevo, 28. Med strankami večine so nastale razprtije v proračunskem odseku. Srbi so predlagali za bodoče gledališče naslov »Srbsko hrvaško narodno gledališče«, mohamedanci pa so zahtevali ime »Bosansko hercegovsko narodno gledališče«. Glasovanje o proračunu se je moralo vsled tega odgoditi na sredo.

ALBANIJA.

Esad paša.

Rim, 28. Iz Drača javljajo, da je Esad paša položil vladno oblast vroke nemških in angleških komisarjev, ki jih je k njemu poslala mednarodna kontrolna komisija.

Albansko posojilo.

Rim, 28. Velešile so se dogovorile načeloma, da more imeti albansko posojilo kakor tudi albanska banka mednarodni značaj. O podrobnosti se še nadaljuje pogajanja med kabineti.

Bekir aga.

Valona, 28. Bekir aga, proti kateremu se vodi preiskava zaradi znane albanske zarote, se je doslej delal blaznega. To taktiko je sedaj opustil. Pred sodiščem je delal, da se čudi, da postopajo z njim kot mohamedanskim Albanom in turškim častnikom kakor z zločincem. On da je storil le to, kar mu je ukazal predsednik provizorične vlade (izjavil Kemal!) Ta je bil začetnik vsega, pa hodi lahko prost po svetu, on pa mora stati pred vojnim sodiščem. Pokazal je tudi brzoplet izjavil Kemala, v katerem ta izjavlja, da je pripravljen priti na sestanek, toda ne na albanskih tleh.

BOLGARSKE VOLITVE.

Bukarešt, 27. Izra razpusta sobranja vlada na bolgarskih brzojavnih uradih stroga cenzura. Potniki z Bolgarskega pa pripovedujejo, da razvijajo opozicijske stranke, zlasti pa socialisti živahno agitacijo s protidinastično tendenco. V Burgasu je bil pred kratkim shod, na katerem so socialisti strastno protestirali proti razpustu sobranja in močno napadali kralja Ferdinanda. Zborovalci so burno odobraval napade. Dasi ni bilo nobenih izgrediv, je bil shod razglašen za vojaštvom. Mnogo oseb je bilo pri tem ranjenih. Tudi kmečka stranka živo agitira. V Zambolu, Vrači in Sistovem se kažejo znaki, da se pripravlja kmečka revolucija.

Bukarešt, 27. Zaradi krvavih dogodkov v Burgasu so voditelji opozicijskih strank sklenili poslati h kralju deputacijo, ki naj zahteva odpust sedanje vlade.

GRŠKA IN TURCIJA.

Peterburg, 28. Resni ruski diplomatje izrekajo bojazen, da pride spomladi do spopadov med Grško in Turčijo, na kar se Porta z vso energijo pripravlja. Če nastopi Bolgarska pri tem aktivno, se ne more reči, razna znamenja pa kažejo, da je verjetno.

MINISTRSKA KRIZA NA PORTUGALSKEM.

Lizbona, 27. Costovo ministrstvo je demisioniralo po zelo burni seji kongresa. Vsled tega je prišlo do krvavih spopadov med prebivalstvom. Policija ni mogla preprečiti nemirov. Baje je bilo ranjenih več sto oseb, precej je tudi mrtvih.

Lizbona, 28. Demisija ministrstva se je izvršila na željo predsednika republike de Arriaga, ki bi rad sestavil koncentracijsko ministrstvo, ki naj bi vplivalo pomirjevalno.

Lizbona, 28. Kongres je sprejel dnevni red, v katerem izjavlja, da ni nobenega spora med zbornico in vlado, in da je sedanja vlada zakonita zastopnica parlamentarne večine.

Lizbona, 28. Na neki cesti je eksplodirala bomba. Deset oseb je bilo ranjenih, nekatere od teh zelo težko.

TOVARNI ZGORELI.

Karlsruhe, 28. V Niefern pri Pforzheimu sta zgoreli papirnica tvrdke Bohneberger in opekarna Schönl. Škoda znaša poldrug milijon mark. Mislijo, da gre za požig.

STAVKE NA ANGLEŠKEM.

London, 28. Ker stavka 15.000 premogarskih delavcev, so ti pozvali 12 organizacij stavbnih delavcev, da naj odlože delo. Nekateri listi zatrjujejo, da stavka 100.000 delavcev. »Daily Telegraph« poroča, da vsled stavke stavbnih delavcev počiva delo na stavbah, ki so vredne 200 milijonov kron. Vsled hudega mraza so podjetniki prisiljeni na pogajanja s premogarskimi delavci in so ti že dosegli nekaj uspehov.

London, 28. V stavbni stroki je izprtil 37.000 delavcev, ker niso hoteli podpisati pogodbe, da bodo delali z neorganiziranimi, skupaj in da plačajo pri vsakem prestopku te pogodbe 20 šilingov kazni. Vsled tega je strokovna zveza stavbinskih delavcev snoči izdala parolo, s katero priporoča stavko 18 organizacijam v Londonu, in po deželi. Zastavkali bi predvsem kovači, monterji, pleskarji, rezljarji in stavbni mizarji. Tako bi naraslo število stavkajočih na 100.000.

EKSPLOZIJA NA PARNIKU.

Trije delavci mrtvi.

Liverpool, 28. V tukašnji luki je eksplodiral na parniku »Mauretania« med popravljanjem kotel za kisik. Trije delavci so bili takoj mrtvi, osem delavcev je ranjenih.

SMRTNA NEZGODA LETALCA.

London, 28. Znani angleški letalec Dibbs je padel včeraj večer na letalnem prostoru v Salisburyju in je bil takoj mrtev.

Raznoterosti.

V blaznosti. Nekega kmeta v ruski vasi Delinkovo je ugriznil stekel pes. Kmet je vsled tega zblaznel in v blaznosti je umoril svojo soprogo. Nato je razrezal truplo umorjene žene in je imel še toliko moči, čeprav se je pri tem močno ranil, da je nekaj delov spekel in snedel.

Odgovorni urednik Ebin Kristan.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Dober tek

Je dobra stvar!
Zanemarjaj je nikar!

Dober tek

imaš vsak dan, ako vživaš

Zelodčni liker »FLORIAN« je pripravil tek in prebavo marsikomu, ki je zaman ku-
poval draga in neprijetna zdravila!

Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

Občno konsumno društvo v Zagorju

vpisana zadruga z omejenim poroštvom

vabi svoje člane na

redni občni zbor

ki se vrši dne 8. februarja 1914 ob 3. uri popoldne v dvorani gosp. R. Mihelčiča na Toplicah.

DNEVNI RED:

1. Prečitane zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorništvu.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Poročilo revizorja centralne zveze.
6. Interpelacije in vprašanja.

Za nadzorstvo:

Ivan Wallend
predsednik.

Ivan Jax in sin Ljubljana

Dunajska cesta števil. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

Peter Kozina & Ko.

Tovarna čevljev v Tržiču

(Gorenjsko)

(najmodernejša podjetja monarhije)

Varstvena znanika

Otvoril sem lastno prodajalno

LJUBLJANA

na drobno **Breg 20** na debelo

v Cojzovi hiši.

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
AVSTRO-AMERIKANA
Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro
najnovejši brzoparniki s dvema vrstama, električne razsvetljave,
brezličnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika prostora, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, kopalni šat.

Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Trst-New-York, vsako soboto
Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.
Trst-Kanada, vsak mesec.
Vsekovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:
SIMON KMETETZ, Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 26.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom
obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov
Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter
od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni roki so pri društvu najprimernejši in varnost vlog
najboljša, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najraje zaupa
svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Družinski kruh

iz pekarnice

„Konsumnega društva
za Ljubljano in okolico“

je najboljši in najcenejši.
Hlebi po 1.75 kg veljajo
samo 56 vin.

Dobi se v vseh prodajalnah
„Konsumnega društva za Ljub-
ljano in okolico“. — Člani,
segajte po njem!

Produktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev v Ljubljani

R. Z. Z. O. Z.

se priporoča cenjenemu ob-
činstvu pri nabavi vsakovrst-
nega pohištva, ki ga izdeluje
v lastni, najmoderneje oprav-
ljeni tovarni na Glincah pri
:: Ljubljani. ::

Priporoča se tudi za vsa druga
v mizarstvo stroko spadajoča
:: dela. ::

Delo je vedno solidno,
točno in prav poceni.

Proračune se na zahtevo do-
pošlje brezplačno v najkraj-
:: šem času. ::

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom, da glasom skupne seje nadzorstva in na-
čelstva z dne 17. januarja 1913 obrestuje odslej

hranilne vloge članov po **5¹/₂ 0** od dne vloge
do dne dviga.

Dosedanje stanje hranilnih vlog 51.000 K. Dosedanje stanje deležev 32.000 K.
Rezervni zaklad 8000 K. Denarni promet leta 1912.: 1,487.639 K 18 vin.

Pisarna društva v Špodnji Siški, Kolodvorska cesta.

Prodajalne: v Ljubljani: Sodna ulica, Bohoričeva ulica, Krakovski
nasip; v Siški: Kolodvorska cesta, Celovška cesta; na Viču, v Trziču,
na Jesenicah, na Savi in na Koroški Beli.

Pekarna v Spod. Siški, Celovška cesta.

Nadzorstvo.

Načelstvo.